

Betreft: Kritische publicaties over Stichting Max Havelaar

Utrecht, 11 november 2012

Beste geïnteresseerde,

Afgelopen zaterdag is Fairtrade kritisch in het nieuws geweest. Naar aanleiding hiervan zijn er vragen gerezen, is er discussie ontstaan en kregen we verontwaardigde reacties. We reageren daar graag op via deze brief.

Boeren vormen coöperaties: samen sta je sterker

We hebben gemerkt dat er verwarring is over hoe individuele boeren zich verhouden tot de coöperatie. Een coöperatie is een groep boeren die zich verenigt. Deze samenwerking is voor kleine boeren essentieel: een groep staat immers veel sterker dan een boer alleen. De leden van de coöperatie zijn dus de boeren die samen op een democratische wijze het beleid bepalen.

De premie gaat 100% naar boerencoöperaties

Als coöperatie verkopen boeren hun producten aan afnemers. De kracht van de coöperatie is samenwerken. Dat betekent bijvoorbeeld dat 1.000 boeren met één vrachtwagen hun cacao naar de haven kunnen brengen in plaats van ieder voor zich. In dit soort collectieve diensten investeren de boeren samen. In de media wordt de suggestie gewekt dat Fairtrade boeren onder de marktprijs betaald zouden worden. Dit is onjuist. Boeren krijgen wel degelijk de juiste prijs voor hun product. Zij kiezen er als lid van de coöperatie voor dat een deel van hun inkomsten wordt besteed aan collectieve diensten, bijvoorbeeld aan gezamenlijk transport. De kosten hiervoor worden verrekend door hun eigen coöperatie (die als verkopende partij voor de boeren optreedt).

De Fairtrade premie, een vooraf vastgesteld bedrag, wordt door de inkoper betaald (bijvoorbeeld een bedrijf in Nederland). De premie gaat voor 100% naar de verkopende boerencoöperatie. Dit leidt tot extra inkomsten waardoor boeren zelf in hun toekomst kunnen investeren. Of dit nu is in productiviteitsverbetering, scholing, gezondheidszorg, een beter milieu of infrastructuur. Wij weten dit vanuit de dagelijkse contacten met boeren en hun coöperaties, en vanuit de vele tientallen, wetenschappelijke impactstudies. Uit deze studies blijkt dat Fairtrade boeren gemiddeld een hoger inkomen hebben en dat zij sterker in de handelsketen staan omdat de Fairtrade boeren georganiseerd zijn in coöperaties. Binnen Fairtrade wordt nauwlettend in kaart gebracht waarin deze premie wordt geïnvesteerd, dit in tegenstelling tot wat gesuggereerd wordt in de publicaties.

Ook de inkomsten van Stichting Max Havelaar worden volledig ingezet voor boeren

Fairtrade werkt alleen als er producten in de winkels liggen en consumenten deze producten ook kopen. Want als er geen Fairtrade producten verkocht worden in Nederland, hebben boeren geen profijt. Daarom werken 17 mensen bij Stichting Max Havelaar elke dag aan de groei van Fairtrade. Juist door de vraag te stimuleren in Nederland zit Fairtrade de laatste jaren in een opwaartse spiraal. Dit heeft geresulteerd in een forse volumegroei: in de eerste helft van 2012 groeide Fairtrade in Nederland + 47% ten opzichte van 2011. Hierdoor profiteren nog meer boeren van Fairtrade. Internationaal zijn inmiddels 1,2 miljoen boeren en arbeiders aangesloten.

In de media is gesuggereerd dat Stichting Max Havelaar een deel van de boerenpremie zou gebruiken voor salarissen en zakenreizen. Dit is pertinent onjuist. De inkomstenstroom van Max Havelaar staat los van de premiebetalingen aan boeren. Natuurlijk ontvangen de medewerkers van Stichting Max Havelaar een salaris. Dit wordt niet betaald uit de boerenpremie, maar uit een aparte licentiefee die betaald wordt door bedrijven in Nederland die aangesloten zijn bij Stichting Max Havelaar. Hierbij wil ik nogmaals benadrukken dat alle activiteiten van Stichting Max Havelaar in het teken staan van volumegroei van Fairtrade in Nederland. Volumegroei betekent meer inkomsten voor boeren in ontwikkelingslanden. Als stichting hebben wij geen winstoogmerk.

Het afgelopen jaar (2011) ging er een premiebedrag van EUR 3.3 miljoen naar boerencoöperaties. Stichting Max Havelaar ontving in datzelfde jaar een licentiefee van EUR 2.1 miljoen dat is ingezet om Fairtrade te laten groeien (Bron: Jaarverslag Stichting Max Havelaar 2011). Stichting Max Havelaar werkt actief aan het verlagen van haar eigen kosten. In ons jaarverslag gaan wij elk jaar in op de kosten die de stichting maakt in relatie tot de waarde die Fairtrade de boeren biedt. Mocht u daarin geïnteresseerd zijn dan kunt u dit nalezen in ons jaarverslag dat als een PDF file op onze website staat.

Bekendheid Fairtrade binnen de boerencoöperaties

In de media werden twee voorbeelden aangehaald waarin boeren, als lid van de coöperatie, aangaven niet op de hoogte te zijn van het begrip Fairtrade. Natuurlijk is het de bedoeling dat boeren die aangesloten zijn bij een Fairtrade coöperatie ook weten wat deze term betekent. Het is de rol van de coöperaties om aan hun leden uit te leggen waar Fairtrade voor staat en wat Fairtrade voor hen betekent. We moeten ons realiseren dat coöperaties soms wel duizenden leden hebben waarvan een gedeelte niet kan lezen en schrijven. Dit maakt communiceren met de boeren soms uitdagend, maar er wordt hard gewerkt om dit zo goed mogelijk te doen.

Fairtrade is veel meer dan geld

In de media is vooral aandacht gegeven aan de opbrengsteffecten van Fairtrade. Fairtrade biedt echter meer financiële voordelen, te weten voorfinanciering, uitzicht op lange termijn contracten en een minimumprijs die als vangnet in werking gaat als de wereldmarktprijs te laag is voor boerenorganisaties om duurzaam te kunnen produceren. Fairtrade biedt daarnaast nog andere voordelen:

- Sterker door samenwerking in coöperaties
- Scholing
- Betere arbeidsomstandigheden inclusief gezondheidszorg
- Verantwoorde omgang met de natuur

Stichting Max Havelaar is nog in gesprek met de betrokken journalisten. Wij nemen de kritiek serieus en als er zaken zijn waar wij iets aan moeten doen willen wij dit doen. Daarvoor hebben wij de onderzoekresultaten nodig en die hebben wij, ondanks verzoek, niet ontvangen.

Ik hoop u via deze brief voldoende geïnformeerd te hebben. Mocht u nog vragen hebben dan kunt u een mail sturen naar info@maxhavelaar.nl

Met vriendelijke groet,

Peter d'Angremond
Algemeen directeur Stichting Max Havelaar